

Hoe moet je nu eigenlijk noteren?

Als je een schaakpartij speelt zal het soms het geval zijn dat je moet noteren. Dit zal vaak het geval zijn bij (jeugd)toernooien vanaf de C-categorie en bondswedstrijden. Het noteren is niet alleen een verplichting, maar helpt je ook bij het analyseren van partijen. Verder is het noteren van belang in de stappenmethode waarbij het een aanrader is om vanaf stap 3 je antwoorden te gaan noteren. Voor deze uitleg wordt de Algebraïsche notatie van het FIDE-reglement gebruikt. Bij deze uitleg is er sprake van de korte notatie, de lange notatie mag ook.

Elk stuk met uitzondering van de pion heeft zijn eigen letter. Dit zijn hoofdletters.

- De koning gebruikt de letter K
- De dame gebruikt de letter D
- De toren gebruikt de letter T
- De looper gebruikt de letter L
- Het paard gebruikt de letter P
- De pionnen hebben geen letter

Je bent tijdens het noteren verplicht deze te gebruiken en niet diegene uit een ander land. Desondanks is het handig om voor schaaksites en schaakprogramma's de Engelse letters ook te weten.

- De koning gebruikt de letter K (King)
- De dame gebruikt de letter Q (Queen)
- De toren gebruikt de letter R (Rook)
- De looper gebruikt de letter B (Bishop)
- Het paard gebruikt de letter N (Knight)
- De pionnen hebben geen letter

8	a8	b8	c8	d8	e8	f8	g8	h8
7	a7	b7	c7	d7	e7	f7	g7	h7
6	a6	b6	c6	d6	e6	f6	g6	h6
5	a5	b5	c5	d5	e5	f5	g5	h5
4	a4	b4	c4	d4	e4	f4	g4	h4
3	a3	b3	c3	d3	e3	f3	g3	h3
2	a2	b2	c2	d2	e2	f2	g2	h2
1	a1	b1	c1	d1	e1	f1	g1	h1
	a	b	c	d	e	f	g	h

Het bord bestaat uit 64 velden met 8 lijnen en rijen. De lijnen worden aangeduid met de letters a t/m h. Voor wit gaan deze letters van links naar rechts, maar voor zwart gaan deze van rechts naar links. De rijen zijn genummerd van 1 t/m 8. Voor wit gaan deze nummers van laag naar hoog, maar voor zwart gaan deze van hoog naar laag.

Als je een stuk wil noteren doe je dat door een combinatie van letters en nummers. We beginnen eerst met de basis en gaan vervolgens in op de uitzonderingen.

Je neemt eerst de letter van het stuk dat je gebruikt en zet vervolgens het veld van aankomst er achter. Hierna volgt een voorbeeld van als een stuk naar e4 zou gaan.

- Ke4
- De4
- Te4
- Le4
- Pe4
- e4

Als er een stuk geslagen wordt mag er een x tussen de letter van het stuk en het veld van aankomst. Nogmaals het veld als e4 als voorbeeld. De pion vormt een uitzondering op de regel bij slaan, omdat je in dit geval bij de pion ook de vertreklijn moet benoemen.

- Kxe4
- Dxe4
- Txe4
- Lxe4
- Pxe4
- fxe4 (dit had ook de d-lijn kunnen zijn)

Soms kan het in een partij zich voordoen dat er twee dezelfde soort stukken naar hetzelfde veld kunnen. Je kan deze situatie splitsen in 3 gevallen.

Dezelfde rij (1-8) los je op door eerst de letter van het stuk te gebruiken dan de lijn van vertrek en vervolgens het veld van aankomst. Wederom hetzelfde voorbeeld.

- Koning kan er altijd maar een van zijn
- Dee4
- Tee4
- Lee4
- Pee4
- Pionnen kunnen niet zonder slaan op hetzelfde veld komen

Dezelfde lijn (a-h) los je op door eerst de letter van het stuk te gebruiken en dan het cijfer van vertrek en vervolgens het veld van aankomst. Wederom hetzelfde voorbeeld.

- Koning kan er altijd maar een van zijn
- D5e4
- T5e4
- L5e4
- P5e4
- Pionnen kunnen niet zonder slaan op hetzelfde veld komen

Als er stukken op verschillende rijen en lijnen staan en toch naar het zelfde veld kunnen gaat de voorkeur ernaar uit om de methode van dezelfde rij toch toe te passen.

Als er in de bovenste drie gevallen geslagen wordt dan komt er een x tussen de rijnummer of lijnletter en het veld van aankomst. Bijvoorbeeld Dexe4 of D5xe4.

Bij promotie zal je de gewone pionzet moeten noteren met daarachter de letter van het nieuwe stuk.

- a8D
- a8T
- a8L
- a8P

Als je een remiseaanbod doet of krijgt ben je verplicht dat te noteren door een = achter de zet te doen.

Voor rokades noteren heb je onderscheid tussen de lange en korte rokade.

- 0-0 voor de korte rokade (de toren van h1 of h8)
- 0-0-0 voor de lange rokade (de toren van a1 of a8)

Er zijn verder nog drie afkortingen die niet verplicht zijn te noteren. Deze zullen online wel vaak gebruikt worden voor het overzicht. Deze worden achter de zet genoteerd.

- + voor een schaakzet
- ++ of # voor een schaakmat
- e.p. voor 'en passant' slaan